

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocialno glasilo.

Štev. 47.

V Ljubljani, v soboto 21. novembra 1903.

Letnik VIII.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — Naročnina je za vse leto 8 K, za četrt leta 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — Dopisi pošiljajo se uredništvu „Slovenskega Lista“ — Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — Naročnina, reklamacije in oznanila se pošiljajo upravnistvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravnistvo sta v Ljubljani Stari trg štev. 19. Uradne ure od 9 do 12 ure dop. — Oznanila se računajo po navadni ceni.

Za Idrijo v deželnem zboru.

Govor poslanca M. Arkota v kranjskem deželnem zboru.

(Konec).

Gospoda moja! Ta pripravniki tečaj je trajal do leta 1866. Da je pa tako popisani in dobro obiskovani zavod prenehal, je bilo vzrok, da je pouk trajal le eno samo leto. V enem letu pa še tako izvrsten učitelj ne more napraviti iz učenca vselej dobrega učitelja, posebno še iz učenca, ki ima nezadostne predštudije, torej premalo podlage. Torej so rekli, naj v Idriji pripravniki tečaj preneha in tako je imelo drugo največje mesto na Kranjskem, ki je štel okrog 5000 prebivalcev, le eno samo ljudsko šolo. Res da se je razširila, da je že ob prenehanju pripravniki tečaja 1866. štela nad deset učiteljskih moči, ali kaj je to za tako precej obširno mesto?

C. kr. erar je sicer pripomogel nekoliko k bolj rednemu poučevanju s tem, da je zidal veliko, krasno poslopje za šolsko porabo, da se je pouk delil pod eno streho, med tem, ko so bili prej posamezni razredi po mestu razstreseni. Ponosno se sicer blesti nad portalom napis: „K. k. Werks-Volks-Schule“ (klici na levi: „Slovenskega napisa seveda ni!“) ne — slovenskega ni — tudi stavba imponira človeku na prvi hip, a vendar se mora človek vprašati: Je li to vse, kar se v Idriji za izobrazbo mladine stori?

Kadar se je mesto poganjalo za kako šolo, zmirom se je reklo: nimamo denarja, poljedelski minister ne more ničesar dati. Da se v kratkem izrazim, 400 let že obstoji idrijski rudnik, pa še nikoli ni donášal državi manj kakor okrog enega milijona kron čistega dobička na leto in ko je na Španskem bila vojska in največji rudnik živega srebra ni donášal več toliko rude kakor prej, ter je bila cena živega srebra izvanredno visoka, pravili so, da je rudnik idrijski v tistih letih donášal centralni vladi celo 2 milijona gld. čistega dohodka, in vendar ni nič storila za višjo

izobrazbo in kadar se je prosilo za to, bil je odgovor: denarja ni. Leta 1894. sklenil je naš magistrat, naj se napravi višja gimnazija, ali reklo se je, da največ občinskega davka plačuje rudnik in že sklenjena stvar se je zopet opustila.

Dne 14. aprila 1900. se je posvetoval mestni zastop, kako bi najbolj primerno proslavil 70 letnico rojstva našega presvetlega cesarja in prišli so do sklepa, da bi bilo najbolj dostojno in umestno in za pozne rodove koristno, ako se v ta važni spomin ustanovi na mestne stroške nižja realna gimnazija. Pa kmalu se je morala tudi ta misel opustiti vsled izkušenj, ki so jih drugod imeli z realnimi gimnazijami in tako so se merodajni faktorji odločili za samostojno realko, posebno še radi tega, ker bi marsikateri se vspel do službe paznika ali celo nižjega uradnika pri rudniku, ako se v realnih predmetih, posebno v risanju bolj izvežba.

Že 29. decembra 1900 se je odločilo, da daje občina kar 5000 K za učila in 10.000 K za amortizacijo in obrestovanje dolga na račun bodočega realnega poslopja. Nastali primanjkljaj naj se pokrije s 50% naklado na vse neposredne davke in s 15% doklado od užitnine na meso, vino, vinski in sadni mošt mestne občine Idrije (Klici na levi: „Čujte, čujte!“)

To je samo za poslopje, ravnotako pa moramo plačevati profesorje, penzije itd. in reciprociteta obstoji v polnem obsegu. Če torej hočemo to breme odpraviti, moramo prositi, da naj se zavod podpravi. Treba je le pomisliti, da nas samo prostor za realčno poslopje velja 60.000 K. Kupiti smo morali od erarja tisti vrt, ki obsega 5656 m², in to je stalo 54.000 kron. Jaz mislim, še v Ljubljani na glavnem trgu stavbišča ne bi bilo tako drago, kolikor smo mi morali erarju za prostor plačati.

Da bi se revnejši otroci, ki ne premorejo toliko, da bi si z lastnimi močmi oskrbeli drage šolske knjige in druge potrebne učne pripomočke, podpirali in se jim omogočil pristop v

novi zavod, se je ustanovilo „Podporno društvo za dijake na nižji realki v Idriji“. Namen društva je: podpirati potrebne učence idrijske realke, ter jim tako omogočiti študije. Ogmorna večina starišev, ki pošiljajo svojo deco v realko, je delavskega, rudarskega stanu. Po krajevnih razmerah hranijo in pošiljajo svoje otroke z manjšimi ali večjimi težavami v šolo, popolnoma nemogoče bi jim pa bilo, plačevati šolnino ali kupovati drage šolske knjige.

Mestna občina odpovedala se je glede na to dejstvo šolnini in podporno društvo je prevzelo v prvi vrsti skrb za šolske knjige in druge šolske potrebščine. Precej prvo leto je pristopilo temu društvu nekaj pokroviteljev, ki so darovali po 100 K, in društvenikov s prispevkom 10 K na leto in veliko podpornikov. Vseh skupaj je bilo 65 darovateljev, ki so zložili lepo svoto 2079 K 80 h. To je za nas jako veliko, če se pomisli, kakošno prebivalstvo ima Idrija. Kakih 1200 je rudarjev, ti imajo večinoma družine in ne morejo ničesar dati. Ostanjejo le še rokodelci, obrtniki in trgovci ter uradniki, in če so ti lahko toliko storili, koliko bolj nam je dolžna država pomagati.

Gospoda moja! Ako ob kratkem še ponovim, kako se je v prejšnjih časih v Idriji delalo za višjo izobrazbo, kako je bila vlada naklonjena ustanovitvi nižje realke le z dvema razredoma, kako je potem dala neko nadomestilo, da se je 14 let ohranil v Idriji pripravljavni tečaj za učitelje na kmetih, bote pač z menoj ene misli, da je dandanes še nekoliko bolj potreba, da se rudarskemu mestu nakloni zarod, v katerem bodo otroci njegovih uslužbencev mogli si pomagati do boljšega kruha, kakor ga imajo njih očetje.

Ker ne more mladega naraščaja sprejeti na delo v rudnik, je pač potreba, da mu kako pripomore, da si dobi službo izven Idrije. Čedalje večje znanje se zahteva od rudniških paznikov, a kje si bodo dobili polrebne vednosti, če ne v domačem mestu. Ako delavec zasluži dve kroni

Majska noč ali utopljenka.

Ruski spisal N. V. Gogolj. — Poslovenil K. L. Podravski.

IV.

Fantje vasujejo.

(Dalje).

„Povej mi“, s takimi besedami je nagovorila glavarja, „ali nisi ti prišel še s poslednjega uma? Ali je bila v tvoji enooki butici le kaplja mozga, ko si me vrgel v temno ječo? Sreča je bila, da se nisem udarila z glavo ob železni kavelj. Ali ti nisem povedala, da sem to jaz? Razumel si me, pa si me še tolkel s svojimi železnimi tacami, prokleti medved! Da bi te že na tem svetu tolkli vrage!“

Zadnje besede je nesla za duri na ulico, kamor je hitela iz Bog ve kakih svojih vzrokov.

„No, vidim, da si to ti“, rekel je glavar, ko se je spet zavedel. „Kaj praviš, gospod pisar, ali ni to norec — ta prokleti miš-glavar?“

„Norec, gospod glavar!“

„Ali ni čas poloviti vse te razgrajalce in jim dati kako pravo pošteno delo?“

„Že davno je čas, davno, gospod glavar!“

„Te grdobe so si izmislile . . . Kak črt! Slišal sem krik sorodnice na ulici. Te grdobe so si izmislile, da sem jim jaz raven. Mislijo, da sem njihov brat, prost kozak! . . .“

Kašelj za temi besedami in pogled izpod čela sta pričala, da je namenjen glavar govoriti kaj posebno važnega.

„Leta tisoč . . . no teh prokletih imen let ne morem izgovoriti — no, leta . . . je dobil tedanji komisar Ledač ukaz, da naj izbere najbolj učenega in pametnega kozaka. O! (pri tej besedici je povzdignil glavar prst kvišku) najbolj pameten izmed vseh . . . v spremstvu carice. Jaz sem bil tedaj . . .“

„Kar govoriš, to že vsak ve, gosp. glavar! Vsi vedo, kako si ti zaslužil carjevo naklonjenost. Priznaj torej, pravda je na moji strani: ali si zagrešil veliko, ko si rekel, da si ti vjel tega nemirneža v preobrnjenem kožuhu?“

„Eh, kaj to, jaz imam oblast od carja, rečem, kar hočem, no, radoveden sem, kak norec se je dal tebi vjeti.“

„To je že nemiren ptič“, rekel je „vinokur“, čegar lice je tekem celega govora zakrival gosti dim in usta so izbrusile, ko je spravil kratko ljulko, celi ognjeni fontan. Takega človeka je težko držati povsodi, še pri žganjarni, a še bolje — obesiti ga na vrh doba mesto svečnika.

Taka kazen se ni zdela neumna „vinokuru“, začel se je ne pričakovavši odobrenja drugih, režati na vse grlo.

V tem so se približali mali kočji, ki je rila vedno bolj v zemljo. Radovednost naših potnikov je rastla, vsi so drli k vratom. Pisar je vzel ključ in ga zavrtel v ključavnici; ali to je bil ključ njegove skrinje. Nepotrpežljivost je rastla. Začel je kleti in se jeziti, da ni mogel dobiti pravega ključa.

„Tu je“, rekel je slednjic in ga privlekel iz velikega hlačnega žepa.

Pri ti besedi so se vidna srca naših junakov zilila v eno, in to veliko srce je zatolklo tako glasno, da ga še veliki ropot ključavnice ni utopil.

Vrata so se odprla, in — glavar je postal bled kakor zid; „vinokur“ se je stresel mraza in lasje so mu hoteli zleteti v nebo; strah se je pokazal pisarju na lici; desetniki so gledali v tla in niso vedeli kaj reči; pred njimi je stala sorodnica.

Ne manj se ni ustrašila ona, če prav je imela še toliko moči, da je pristopila k njim.

„Stoj!“ zakričal je z divjim glasom glavar in zaloputnil vrata za njo. „Gospoda, to je — satanka! — Ognja sem, živega ognja! Ni mi mar za kaznilnico. Zažgi jo, zažgi, da tudi vražje kosti ne ostanjejo na zemlji!“ . . .

Sorodnica je kričala vsa v strahu, ko je slišala za vratmi strašno zapoved.

na dan, se že pohvali, da je bilo dobro „denarsko“. Ako pa ima skrbeti za obilno družino, ko od tega goldinarja hoče živeti 8 — 10 ljudi, kje mu bo kaj ostalo, da bi zmožel stroške za študiranje le enemu nadarjenemu sinu? A kam hoče z odraslimi otroci, ko v našem kotlu ni dela ne na polju, ne cveteče obrti, vse le čaka, kedaj bo v rudnik vsprejet na delo. A čaka jih na leto 50, dobi jih pa službo komaj 18. Kako lahko bi se temu nedostatku odpomoglo, ako si pridobi višjo izobrazbo, kakor mu jo pa ponuja ljudska šola, in mu je potem pot odprta, četudi v manjše službe.

Gospoda moja! Ako že drugod tožijo davkoplačevalci, kakor se je čulo pred 2 leti v tej zbornici, da n. pr. je v Krškem za meščansko šolo 5% naklade na direktne davke, kaj šele v Idriji, ko imamo 50% zaradi realke. In vprašanje je še, ako bomo s to svoto izhajali.

Več let bo treba še doplačevati na dolgu za novo poslopje, notranja oprava pri raznih kabinetih bo zahtevala še marsikako svoto, učnih pripomočkov ne bo še kmalu zadosti! Vprašanje je, bode li mogla občina sama zadostovati vsem tem naporom? Res da erar sedaj plačuje 88% na davkih, a je zopet vprašanje, kolikokrat bo živo srebro tako drago, kakor je ravno sedaj. Veščaki trdijo, da je prav židovska cena, ko liter živega srebra stane skoraj 200 kron. Naj cena pade, dobiček se zmanjša, z njim zmanjšajo tudi prispevki na občino, a realka bode pa vedno večje letne svote zahtevala. Ali naj tudi ruda preneha in se ne more več tolike množine živega srebra dobiti, tudi tu bo občina udarjena.

Ako še upoštevamo, koliko milijonov je država tekom 300 let dobila od idrijskega rudnika, ko celo sedaj, ko se manj pridela živega srebra in cinobra, še vedno dobiva krog milijona kron čistega dobička, bomo pač spoznali, da bi država le nekaj obresti od onega kapijala nam vrnila s tem, da prevzame v svojo režijo novo mestno realko. In kje je na drugi strani kako mesto, ki je toliko žrtvovalo za svojo šolo!

Menim, da sem četudi samo v kolikor moč kratkih potezah vendar zadosti pojasnil moj predlog in zato prosim visoko zbornico, da soglasno pritrdi nujnosti predloga, ki se glasi: „C. kr. vlada se pozivlje, da v najkrajšem času podržavi mestno realko v Idriji“.

(Živahno odobravanje in ploskanje na levi.)

Mažarska skrivna osvajanja.

(Izvirno poročilo iz Hrvaške.)

Mažari preže neprenehoma na Hrvaško zemljo. Njim ni dosti, da so dobili Medmurje in da so vzeli proti nagodbi Reko z okrajem, nego oni posegajo dan za dnevom za hrvaško posestjo. Mažaronski sistem jih v tem poslu prav lepo podpira. Znano je, da so vse železnice in železniška zemljišča ter železniške zgradbe na

Hrvaškem prepisali na takozvani ogrski državni erar. To so storili tudi z onimi železnicami, ki so zidane z dohodki krajiških zaklad. In najlepše pri vsem tem je pa še to, da se proti temu početju ni zglasil dosedaj noben hrvaški poslanec v hrvaško-ogerskem saboru in da je tudi sam hrvaški sabor odobril vse one postave, ki se tičejo teh železniških zadev.

Zdaj je prišla pa še nova taka stvar na dan. Znano je, kako Mažari tišče na obalo Jadranskega morja, katero že itak zovejo mažarsko. Vso hrvaško obalo od Reke do Dalmacije smatrajo za popolnoma mažarsko, ker je pomorska oblast po nagodbi izročena zajedniški vladi. Toda oblast zajedniške vlade se prav za prav raztega le na pomorstvo, a ne na posestvo ob obali. Kaj delajo pa zdaj Mažari s temi obrežnimi kraji? Prepisujejo jih natihoma na ogerski erar. A kako je prišlo do tega? Pred nedavnim je hotela občina cirkveniška prepisati nase celi kraj ob morskimi obali, ki je bil nasut. Tukaj je hotela občina nasaditi drevored in sezidati nekaj poslopij. Ko je hotela občina to posestvo uknjižiti kot občinsko, je sodnik pozval med drugimi strankami na razpravo tudi zastopnika zajedniške vlade pri pomorski oblasti, ki se je uprl vknjižbi, češ, da je pomorska obala posest ogerskega erara. A sodnik se je ravnal po neki naredbi bivšega bana Khuena iz leta 1895. Po tej naredbi je ban zabranil, da se pri prepisih obalnih krajev ne sme določiti pravna stran teh posestev. To pa ne pomeni nič drugega, nego odprta vrata za Mažare, da si morajo počasi vso obalo prisvojiti kot državni erar in sicer kot ogerski državni erar, katerega prav za prav po nagodbi niti nima.

Obala hrvaška je bila dozdej v posesti dotičnih občin, ki segajo do obale: še zdaj so mnoge občine prava posestnica obalnih krajev. Velik del obala je v posesti same dežele kot obalno posestvo, a kraji okoli luk in pristanišč je takozvana posest državnega erara. Dokler ni bilo dualizma, je bilo državnega erara posestvo ali pod oblastjo deželne vlade hrvaške, a vsa obala se je smatrala kot deželno posestvo, kar je utemeljeno tudi po postavah. Ko je bila sklenjena nagodba s Hrvaško in Ogorsko, so začeli Mažari svoje delo na hrvaškem morju, odtrgavši najprej Reko in njen okraj. Najprej po postavi niso mogli, ker se je smatrala vsa obala za hrvaško posest ter se se protivile politične in sodnijske oblasti, da bi ogerska vlada trgala zase kaj od te posesti. Še le zatiravec hrvaškega naroda ban Khuen Hedervary je zgoraj omenjeno naredbo dovolil, da si tudi Mažari prisvajajo obalo na ogerski državni erar. A ogerskega državnega erara prav za prav po nagodbi ni, kajti državni erar totranske države se more zvati le „hrvaško-ogerski“ ali „erar dežel ogerske krone“, ker Ogorska s Hrvaško in Slavonijo, je zase država, a ne samo Ogorska.

Če bi sedaj kateri kraji ob morskimi obali spadali na erar, bi to moral biti erar „hrvaško-ogerski“, ali erar „dežel ogerske krone“, a ne samo „ogerski erar“. Ta ogerski erar je za Hrvaško silno nevaren, ker si pod tem imenom Mažari prisvajajo posestva kot lastnina le Ogorske, a ne tudi Hrvaške.

Proti temu trganju hrvaške zemlje bi se moral vzdigniti ves narod na narodnih svojih skupščinah. Dozdaj se je proti temu ropanju oglašila le edina skupščina v Karlovcu.

Na vsaki skupščini bi se morala vsprejeti resolucija, slična oni v Karlovcu, a vrhu tega so pozvani hrvaški poslanci na zajedniškem saboru kakor tudi v hrvaškem saboru, da se odločno upro Mažarom, in da ne dopuščajo nič več trgati hrvaške zemlje, a ob enem zahtevajo, da se poravna Hrvatom vse, kar se je dozdej na ta način vzelo hrvaške zemlje. Glasoviti pravnik Ihering je rekel, da zgubi tisti narod, ki odstopi svojemu sosedu brez borbe le pedenj svoje zemlje, sčasoma vse svoje posestvo. Nadejamo se, da bode probujeni hrvaški narod odločno zahteval nazaj vse svoje nekdanje zemlje, ki si jih je Mažar vzel po sili, ter obnovil svojo staro-davno kraljevino v celem svojem obsegu.

Otvoritev avstrijskega državnega zbora.

Državni proračun in vladni program.

Dunaj, dne 17. novembra 1903.

Med došlimi spisi je vladna predloga z izkazom o uporabi skupila obligacij, izdanih v namene železniških investicij tekom računске perijode 1902. Razun nominalne 62½ milijonov kron, prevzetih dne 22. januarja od nekega konsorcija optionskim potom, se v l. 1902. ni oddalo 4% investicijske kronske rente.

Nadalje je med došlimi spisi nujni predlog posl. Schückerja glede uvedanja vojaškega kazenskega in vojaškega kazensko pravnega reda; interpelacija posl. Novaka glede ostrih napadov na zdravniški stan in na moderno zdravilstvo, dogodivših se v zadnjem zasedanju spodnje avstrijskega deželne zbora. V interpelaciji izreka se obžalovanje, da namestnik grof Kielmansegg ni vzel znanstva in zdravnikov v zaščito.

Krščanski socialisti uložili so večje število nujnih predlogov, da bodo, z ozirom na mlado-češke nujne predloge, mogli izvrševati svoj vpliv na tok zborničnih razprav.

Med došlimi spisi je tudi vladna predloga glede 5 milijonov kron povišanja v jeseni dovoljenega 15 milijonskega kredita na lajšanje bede.

Finančni minister dr. pl. Böhm-Bawerk je predložil državni proračun in razvija svoj exposé.

„Kaj hočete, bratci!“ rekel je „vinokur“. „Le ogenj iz pipe more zažgati. Priprost ogenj ni pripraven. Počakajte, takoj vam posvetim!“

Ko je to izgovoril, vzel je goreči pepel iz pipe, zagnal ga v slamo in začel pihati. Obup se je polastil pri tem uboge žene; na vso moč jih je začela rotiti in prositi.

„Stojte, bratci! Čemu zastonj nakopavati grehe? Morda to ni satan!“ rekel je pisar. — „Ako ona, to je to, kar sedi tja, naredi križ, bodi to zadosten znak, da ni vrag.“

Predlog je bil odobren.

„Čuj me, satan!“ rekel je pisar in pritisne ključavnico. „Ako se ne ganeš z mesta, odprem ti duri.“

Vrata so se odprla.

„Prekrižaj se!“ rekel je glavvar in gledal na vse strani, če bi mogel zbežati v posebno hudem slučaju.

Sorodnica se je prekrižala.

„Kak črt! To je gotovo sorodnica.“

„Kaka nečista sila te je privedla, kuma, v to sobo?“

Žalostno je pripovedovala ženica, kako so jo vjeli fantje in jo vrgli skozi okno v temnico, če se je prav upirala na vso moč.

Pisar je pogledal: mreže so bile odtrgane in močen, lesen tram je slonel ob oknu.

„Dobro, enooki satan!“ zakričala je ona in stopila k glavvarju, kateri je stal zadaj in jo še vedno skrbno ogledoval. „Jaz sem tvoj nameni si hotel, ti bi me rad snedel, da bi se lažje vlačil za dekleti, da bi ljudje videli, kako nori stari ded. — Ti misliš, da jaz ne vem, o čem si govoril nočoj s Hano? O, jaz vem vse! Za me je to hudo, pa ne za tvojo neumno glavo! Dolgo že trpim, no slednjič — ne razjezi se!“

Po teh besedah je odšla, pokazavši pest glavvarju, ki jo je čude se gledal.

„Ne, to se nismo zmotili!“ mislil je on in se praskal za ušesi.

„Vjeli smo ga!“ zakričali so naenkrat desetniki.

„Koga ste vjeli?“ zakričal je glavvar.

„Satana, v obrnjenem kožuhu!“

„Dajte ga sem!“ zavpil je glavvar in zagrabil za roke privedenega vjetnika.

„Vi ste znoreli, to je pijani Halenik!“

„Kaka pošast! V naših rokah je bil, gospod glavvar!“ odgovorili so desetniki.

Na ulici so nas obkrožili prokleti fantje, začeli plesati, zadirati se nad nami z jeziki, grabiti nas za roke . . . črt z vami! . . . In kako smo dobili to vrano mesto one, Bog sam vé!“

„Z mojo oblastjo in vseh vaščanov se daje ta čas povelje“, rekel je glavvar, „poloviti takoj

tega razbojnika in radi tega vse, katere najdete na ulici in privedi jih k meni na razpravo!“

„Usmili se, gospod glavvar!“ zakričali so nekateri in padli pred njim na kolena. „Kaj bo nastalo iz tega? Odkar smo se porodili in odkar se prekrižujemo, še nismo gledali tako mrkih obrazov. Kaj bodo počeli, gospod glavvar! Zbegajo dobrega človeka tako, da ga ne bo mogla ozdraviti nobena baba.“

„Bom vam dal, ustavljeni se! Ali me nočete slušati? Vi gotovo stojite na njihovi strani! Vi ste — uporniki! Kaj je to in kaj je to! Vi hočete biti razbojniki! Vi, že povem to komisarju! Takoj, takoj, hitite, hitite! Da bi vas jaz ali vi mene . . .“

Vsi so zbežali.

V.

Utopljenka.

Ne misleč na te norčarije, šel je provzročitelj vse te zmešnjave počasi proti staremu domu in produ. Ni, mislim, potrebno povedati, da je to bil Levko. Njegov črni kožuh je bil raztrgan; kapo je držal v roki; pot mu je lil curkoma. Veličastno se je pred njim v mraku razprostiral črni mecesnov gozd, na katerega je sipal mesec svojo svetlobo. Pot navzgor je utru-

Skupni stroški so proračunjeni na 1734,771.291 kron, skupni dohodki pa na 1.737,509.991 kron. Za one svote splošnega državnega dolga, ki zapadejo tekom leta 1902, izdajo se lahko 4% obligacijo, glaseče se na rentni davek kronske veljave in sicer v znesku, ki odgovarja onej svoti izplačljivega dolga, ki je določena v proračunu. Vsled tega zahteva finančni minister takojšnjo izdajo 26,663.900 kron obligacij. Bistvene razlike med proračunom za l. 1904. in onim za 1903. so: V vseh etatih je postavljeno povišanje stroškov, ki je v zvezi s povišanjem plač kancelijsko pomožnemu osebju in pomožnemu osebju in pomožnim služabnikom, kateri stroški so bili v proračunu za l. 1903. skupno postavljeni v odstavku „Splošna uprava blagajn“.

Razun te razlike, ki se nahaja v proračunih za vsa ministerstva, nahajajo se nadalje v posameznih proračunih še sledeče razlike:

Ministerstvo za notranje stvari: Potrebščina se je povišala za 3,046.657 kron vsled pomnoženja osebja ter vsled večjega povspeševanja cestnih in vodnih gradenj.

Domobranksko ministerstvo: Potrebščina se je povišala za 1,441.018 kron vsled nadaljevanja spopolnjevanja domobranstva in pomnoženja orožništva.

Naučno ministerstvo: Potrebščina se je povišala za 3,262.855 kron in sicer: za visoke šole 1,064.091 kron, za srednje šole 885.874 kron, za obrtne šole 832.643 kron.

Finančno ministerstvo: Potrebščina se je zmanjšala za 13,964.018 kron in to v glavnem radi odprave premij na izvoz sladkorja, ki so znašale 13,800.000 kron; ter vsled omejevanja loterijske igre.

Trgovinsko ministerstvo: Potrebščina se je zvišala za 3,965.110 kron, v glavnem vsled povišanja stroškov za poštno in brzojavne urade v znesku 3,708.950 kron.

Železniško ministerstvo: V rednem in izrednem proračunu se je potrebščina zvišala skupno za 4,980.330 kron. Od tega odpade 2,011.120 kron na centralno vodstvo, čegar stroški so se povišali posebno vsled izdatkov za preskrbljevanje za starost in za druge dobrodnele naprave.

Poljedelsko ministerstvo: Potrebščina se je povišala za 2,356.615 kron, v glavnem pri točki „posebni državni stroški“ (povišanje potrebščine 1,267.306 kron), vsled povišanja kreditnih postavk za subvencioniranje nedržavnih kmetijskih in gospodarskih zavodov in sploh za povspeševanje gozdarstva in kmetijstva, pri kapitelju „gozdarstvo in domene“ (povišanje potrebščine 938.860 kron) vsled zboljšanja razmer gozdarskim uslužbencem in pri kapitelju „montanistika“ (povišanje potrebščine 156.449 kron).

Pravosodno ministerstvo: Potrebščina se je povišala za 2,582.712 kron vsled poboljšanja razmer kmetijskemu pomožnemu osebju in po-

možnim uslužbencem, kakor tudi vsled pomožnega sodnega osebja in slednjič vsled novih gradenj.

V svojem eksposeju je opozarjal finančni minister na to, da je bilo mogoče priti do prebitka v proračunu za leto 1904. le potom energičnega in premišljenega stremjenja po varčevanju. Dohodki so še sedaj pod utisom gospodarske depresije, ki že 3 do 4 leta sem vlada po vsej Evropi. Vendar pa je sklepati iz mnogih znakov, da so se že premagale glavne težave in da se kmalu obrne na bolje. Minister je izrazil svoje osebno prepričanje, da se je najhujše že prebolelo ter da se gospodarske razmere začinjajo boljšati vsled na novo vzbudivšega se podjetnega duha in vsled investicijskega delovanja. Posebno pa bi ugodno upljivalo na boljšanje gospodarskega položaja, ako bi se odpravila sedanja negotovost posebno z obzirom na odnošaje z drugo državno polovico. Moglo bi se morda upati, da bo sedanji proračun zadnji, o katerem se more reči, da stoji pod utisom depresije.

Boljšanje gospodarskega položaja in njegov upljiv na državne dohodke pa se kaže še le v jednom poznejših štadijev in vsled tega računa minister le na tako povišanje, ki pokrije razmerno zelo mal del državnih stroškov. Na drugi strani pa rastejo želje na vseh poljih javnega življenja v neizmernost in poslanci zahtevajo takojšnjo rešitev vseh teh želj ter očitajo vladi nemarnost in brezbržnost.

Naravno povišanje državnih dohodkov, katero se more naravno porabiti za ugoditev vseh teh želj, znaša od leta 1890 do leta 1900 povprečno letnih 26 milijonov kron, med tem ko je znašal prirastek leta 1900 nasproti leta 1899 še 24 milijonov kron. Že naslednje leto pa je izkazalo, mesto prirastka, nazadovanje kakih 11 milijonov kron in to vsled tedanje gospodarske depresije. Temu sledeče leto pa je prineslo 5—6 milijonov kron poviška. — Bilo bi torej vsled tega krivično, ako bi se zahtevalo, naj bi vlada na vseh poljih državnega življenja dohitela vse to, kar se ni storilo niti v najboljših letih, ko je povišanje državnih dohodkov znašalo celo 40 do 60 mil. kron.

Minister noče spraviti primanjkljaja v državni proračun in upa, da tudi zbornica tega ne želi. Saj se je šlo v zadnjih letih v tem obziru itak do skrajne meje.

Minister je vporabil celo nekatere izvanredne dohodke, kakor dobiček na kovinskem denarju in preostatke v poslovanju, le da je mogel premagati nekatere kritične točke. — Uporabil je amortizacijsko rento in se tudi ni ozkoročno protivil investicijski politiki. Vendar pa se ekspanzivna politika izdatkov ne sme naslanjati na taka izredna sredstva, ker ista se morajo slednjič izcerpati. Poviševanje izdatkov

temeljiti mora vedno na naravnem naraščanju dohodkov.

Minister je konstatiral, da je bilo skromni prebitek proračuna mogoče doseči le vsled odprave izvoznih premij na sladkor in vsled sijajno izpadle rentne konverzije in slednjič vsled vporabe izrednih dohodkov in načina inkameracije penzijskega fonda poštnih uslužbencev na deželi. — Minister povdarja, da za leto 1902. izkazan prebitek 12 milijono ne pomeni pravega prigospodarjenja, da poslovanje za leto 1903. konča brez prekoračenja, da pa pridemo gotovo do primanjkljaja, ako zbornica ne odobri na podlagi zakona zahtevano amortizacijsko rento in je izjavil, da vsled tega pade odgovornost za eventualni primanjkljaj na zbornico in ne na finančnega ministra. Minister je zaključil s prošnjo, naj bi zbornica, izpolnjuje svojo dolžnost, ohranila in podpirala trajni red v državnem gospodarstvu. (Odobranje).

Za finančnim ministrom govoril je ministerski predsednik dr. Koerber, katerega je motil posl. Choc z raznimi mejklici. Radi tega bil je pozvan Choc k redu. Dr. Koerber je pojasnjeval izvajanja finančnega ministra. Ministerski predsednik ne more preklicati svojih, pred kratkim časom izraženih mislij glede kontingenta vojaških novincev in o armadnem vprašanju, ker se držal strogo nagodbenih zakonov. Ministerski predsednik je citiral one točke, ki se nanašajo na armadno vprašanje iz avstrijskega in ogerskega zakona in sklepal je iz tega, da je iz zakona leta 1867. po obliki in vsebini popolnoma opravičen vpliv Avstrije v skupne zadeve in iz tega tudi vse morebitne premembe zakona teh odredb, ker po nagodbenih zakonih niso bile samo Ogerske, temveč tudi vsem drugim deželam podane ustavne pravice, radi česar se ne sme ogniti tem nasledkom ustave. Izvor vojske je deloma avstrijski, deloma ogrski, njen namen pa je služba za državo, radi česar pripada ednotno vodstvo, kakor tudi notranja organizacija izključno skupnemu vladarju. Avstrijski in ogrski zakon iz leta 1847. predstavlja med Avstrijo in Ogrsko modro dogovorjeno ravnotežje glede armade, koje vrednost se kaže ravno sedaj najjasneje in katero se mora obvarovati v interesu monarhije pred vsako spremembo. V kolikor se dostaje zadnjih izjav ogerske vlade, pripominja ministerski predsednik, da je avstrijska vlada po svojih pravicah in dolžnostih pravočasno in skrbno razmotrivala vse mogoče posledice teh izjav ter da ni na istih ničesar zapazila, kar bi moglo biti v nasprotju z nagodbenim zakonom in kar bi zamoglo motiti jednost vsesкупne armade monarhije. (Ugovarjanje).

Ako nameruje ogrska vlada s temi izjavami med drugim odpraviti tudi parlamentarne zapreke, katere so na potu skupnega budgeta, ponovljenju trgovinskih pogodb, dovršenju nagodbe itd. se avstrijska vlada toplo zanima za

dila že poprej utrujenega mladeniča in sedel je na breg.

Vse je bilo tiho; v gozdu se je slišalo le slavčev petje. Ni se mogel premagati in skoro mu je zatislil sen zenico; ostali člani so bili takoj gotovo onemeti in počiti; glava mu je omahnila . . .

„Ne, tu nočem zaspati!“ rekel je on, stopil na noge in si otiral oči.

Ozrl se je; noč se mu je kazala še bolj bliščeča. Neki tuj, neznan sij se je pridružil k mesečnemu. Nikdar še ni videl ničesar podobnega. Srebrna megla je padla na okolico. Vonj cvetočih jablan in nočnih cvetov se je lil po vsi zemlji. Čudeč se je gledal nepremično stoječo vodo; stari gosposki dom se je videl v njem — čist in v posebni bliščobi. Mesto mračnih, lesenih lukenj, videla so se steklena okna in duri. Skozi okno se je videlo vse pozlačeno. In glej čudo, kakor bi se okno odprlo. Tajen duh se je spustil iz vode in ta gre v koč. Nekoliko časa preteče, kar se prikaže na oknu duh, ročica najprej, na to glavica s svetlimi očmi, ki so svetile skozi velike lase, ki so mu mahale po lici, uprla se je deklica na roke in gledala, smejala se . . . Srce mu je začelo biti . . . Voda je zašumela, in okno je bilo temno. Tiho je odšel Levko od

vode in šel proti koči: temna okna so bila odprta; steklo je sijalo pri mescu.

„Kako malo se sme verjeti ljudskim jezikom!“ mislil si je sam pri sebi. — Ta dom je nov, vse je tako živo okrašeno, kakor bi bil okrašen še le danes. Tu stanuje kdo!

Molče je šel bližje, ali v hiši je bilo vse tiho. Močno so se glasile sladke pesni slavcev in ko so se navidezno utrudili in prenehali, čul se je šepet in trkanje deteljev ali godenje smrdokavre. Neko sladko milobo je očutil Levko v svojem srcu. Vzel je v roko banduro, zaigral in zapel:

Oj, misjaju, misjačenu?
I ty, zore jásna!
Oj, svitil tam po podvirju,
De divčina krásna . . .

Okno se je potihoma odprlo in glavica, katero je videl potopiti se v vodo, gledala je skozi okno in pozorno poslušala pesen. Obrvi so se ji spustili na pol na oči. Bila je bleda kakor zid, kakor blesk meseca; ali kako čista, kako krásna! Ona se je zasmejala . . . Levko se je stresel.

„Zapoj mi, mladi kozak, kako pesen!“ je rekla ona tiho, naslonila svojo glavo in spustila popolno svoje dolge obrvi.

„Kako pesen ti hočem zapeti, moja jasna gospica?“

Solze so se ji vlile po bledem lici.

„Mladenič“, rekla je ona, in nekaj nepojmljivo vabnega je donelo iz njene besede, „mladenič, najdi mi mojo mačeho! Ničesar ti ne storim. Obdarim te za to. Bogato in drago te obdarim! Imam zapestnice, šite s svilo, korale in ovratnice. Podarim ti pas, okrašen z biseri. Imam zlata . . . Mladenič, najdi mi mojo mačeho! Ona je strašna čarovnica! Jaz nisem imela pred njo pokoja na belem svetu. Mučila me je; dala mi težka dela, kakor prosti kmetici. Poglej na lice; ona je izbrisala s svojim čarovništvom rudečico z mojih lic. Poglej na moj beli vrat; ne da se umiti, ne da se umiti na noben način — to so znamenja njenih železnih nohtov! Poglej na moje bele noge: mnogo so hodile — ne po preprogah — po gorečem pesku, po trdi zemlji, po bodečem trnju so hodile . . . A oči moje, poglej na nje; ne gledajo od solz! . . . Najdi meni, mladenič, najdi mojo mačeho!“

Njen glas, ki se je naenkrat povzdignil, padel je pri teh besedah. Potoki solz so se vlili po bledem licu. Neko težko čustvo, polno žalosti in bolezn, stisnilo je mladeničeve prsi.

„Pripravljen sem storiti vse za te, moja gospica“, rekel je on s tresočim glasom. „Ali kako in kje bi jo mogel najti?“

(Konec prih.)

ta prizadevanja, ona bo v interesu dinastije povspeševala sedaj in vedno z vsemi svojimi silami složno skupno življenje obeh državnih polovic.

Ministerski predsednik govoril je potem o sladkornem vprašanju ter izjavil, da je vlada že danes osvedočena, da kontingentiranje ni v nikakem nasprotju z bruseljsko konvencijo. Ker je pa brezuspešnost poziva na konferenco bila brezdvomna, se je moralo opustiti kontingentiranje. Da bosti mogli obe državni polovici ostati pri konvenciji, se predloži zbornici zakonski načrt o pobiranju prehodne pristojbine v sladkornem prometu med obema državnima polovicama. Nedvomne važnosti je, da ostanemo v konvenciji. Vprašanju, bo li avstrijska sladkorna produkcija trpela vsled prehodne pristojbine, ne morejo pritrjati najbolj udeleženi, namreč vsaj proizveditelji sladkorja ne. Ministerski predsednik naglašja, da ima biti delavnost zbornice takrat posvečena v prvi vrsti gospodarskim nalogam ter spominja na to, da se začne leta 1904 stavbena perijoda za vodne ceste in naglašja brezpogojno potrebo intenzivnejšega dvignjenja davčne sile prebivalstva s pomnoženjem njegovega dela in njegovih dohodkov. Govornik povdarja potrebo razširjenja nezadostnih zidalšč in notranjih priprav, različnih visokih šol, izvedenje obskrbe za starost in onemoglost delavcev (mej-klici), o čemer je zakonski načrt skoraj končan. Isti se predloži zbornici, kakor hitro se spravi pod streho ogrska nagodba. (Smeh, ropot, mej-klici).

Ministerski predsednik apelira na zbornico, naj pozabi na strankarski boj na polju materijelnih koristi. On kaže na napredovanje Nemčije in Rusije v zadnjem desetletju in pravi, da ne more zaostajanje države biti v nikako zadoščenje politični stranki, tudi ako se ista čuti prikrajšano v njenih aspiracijah. Najbližja pot do konsolidacije gospodarskih interesov je načrtana s ponovljenjem nagodbe z Ogersko (mej-klici). Kakor nam je v naših državnopravnih odnošajih do Ogerske vedno braniti naše zajamčene pravice, moramo glede naših materijelnih koristi iskati ona izravnanja, v katerih je zadoščeno potrebam obeh državnih polovic. (Mej-klici.) Carinska in trgovinska zveza z Ogersko je najboljša trgovinska pogodba, katero more država doseči. Ona je tudi najboljša trgovinska pogodba za Ogersko. (Prav dobro.) Mi nismo zadosti bogati, da bi nagodbo z Ogersko kar tako opustili, če je nagodba, držati jo moramo.

Obe državni polovici trpiti vsled bojev zadnjih let. V obeh prodre zmagonosno misel, da koristita mir in prijateljstvo več, nego neprestano razburjenje duhov, nego vedno izigravanje svojih pretenzij, proti opravičenim željam drugih. Meni se zdi, da Litva ni zadosti široka, da bi nas zares in trajno ločila od Ogerske. Prehajaje na trgovinske pogodbe, naglašja ministerski predsednik, kakor najnujnejši dogovor z Italijo, ker poteče trgovinska pogodba 31. decembra. Vlada upa, da doseže na podlagi pooblastilnega zakona provizorni dogovor z Italijo in konstatira, da imamo mi, kakor tudi nemška država, najjačji interes na ohranjenju dosedanje zveze z Italijo. Govornik izraža osveščenje, da privedejo pogajanja, katerih sicer ni mogoče več dolgo odnašati, do obnovljenja trgovinskih pogodb! Istotako nepremično se bomo trudili tudi za ugoden trgovinsko političen dogovor z Rusijo ter računamo pri tem tudi na prijateljske odnošaje monarhije do te države, katere ne smemo pustiti iz vida, kakor razpečevališče naših industrijalnih proizvodov.

Cela vrsta drugih zakonskih načrtov, med temi načrt o podpiranju trgovinske mornarice, o novem zakonu o vojaški taksi, lekarstvu, predlog za olajšanje bede, vojaški kazenski red, bo dala posla zbornici.

Ministerski predsednik prehaja slednjič na parlamentarni položaj, ter pravi, da ako se obstrukcija sprejme za trajno politično metodo, mora iz tega slednjič nastati nevarnost za ustavo in avtonomijo in za vse svobodnostne pravice, torej zapostavljenje kulturnih in materijelnih koristi prebivalstva, dočim bi morali poslanci kakor voditelji, svetovalci in prijatelji svojih volivcev delati za poslednje.

Slednjič pa morajo prej ali slej vse stranke ki so vendar navezane na državo, povrniti se k elementarnim ekzistenčnim pogojem države ter jih upoštevati; potem preneha obstrukcija. Ako se to upotrebi glede Avstrije, pomenja to, da morajo slednjič mnogi pod eno streho združeni narodi vendar dopustiti, kar zahteva ohranjenje države, namreč svoboden razvoj vsake narodnosti. Potrpežljivost vlade, kakor braniteljice ustave v reševanju nasprotij, v katere prihajajo stranke, ne bo zmagala. Nit Arijadne, katera vodi iz labirinta narodnih sporov, moramo najti v ljubezni vseh narodov do domovine, do Avstrije in radi tega pride do miru mej njimi. To je naše uverjenje v sredi vseh bojev. Zaupajmo na zmago domovine, na edinost, moč in odločnost strank, katere smatrajo pomirjenje države kakor prvo in najnujnejšo nalogo. (Odobranje). Predlog Hrosa in Freselna, naj se v bodoči seji otvori debata o izjavah vlade, je bil nato vsprejet. Vlada je predložila v današnji seji budgetni provizorij za prvo poluleetje 1904.

Na predlog poslanca Bareuther-ja sklenila je zbornica, da se na dnevni red prihodnje seje kakor drugo točko postavi predlog ustavnega odseka glede odprave § 14.

Med došlimi spisi je veliko število nujnih predlogov nemških strank, katere so uložene v isti namen, kakor nujni predlogi krščanskih socialistov.

Od Čehov zahtevano doslovno čitanje nujnih predlogov zavzelo je vso današnjo sejo.

Včeraj je bila zopet seja.

Poročila iz mest in trgov.

Iz Idrije, 17. novembra. Sobotna številka „Sl. Naroda“ očita, da klerikalno časopisje sramoti idrijsko gasilno društvo. Skoraj svojim očem bi ne bili kmalu verjeli, čitajoč mali sestavek, v katerem dopisnik grehe svojih pristašev nalaga na rame klerikalcev. Kaj je pisalo naše časopisje o idrijski požarni brambi? Ne li dobesedno isto, kar se je pri očitni javni seji govorilo v naši mestni hiši? Če so celo za isto sejo vstopnice razdelili vsem strankam, je bilo vendar s tem dokaza zadosti, da bo seja očitna, in da kar se bode razpravljalo, se lahko javno razglasi. In „Slovenčev“ dopisnik je bilježil le gola fakta, razglasil samo ono, kar je kateri naših mestnih očetov na glas govoril.

Ker je bilo tudi naše gasilno društvo na dnevnem redu, zapisal je tudi o njem razna mnenja, vsklike in opombe govornikov. Vprašamo Vas, gospod dopisnik „Narodov“, kdo pa je zmerjal člane gasilnega društva z „gerušarji“ in „šnoparji“? Nista li ti besedi rabila odbornika Vaše narodno-napredne stranke? Niso li vaši zastopniki v očitni seji na glas tako počastili svoje napredne člane pri požarni brambi? Ako Vam to ni všeč, pokarajte raje gg. L. in K., naj v prihodnje ne rabita več tako „nelepih“ izrazov in svojih rojakov-delavcev ne sramotite tako očitno! Po čemu sedaj tako dejanje stavite na rovaš klerikalcem!

Naši odborniki so le grajali nedostatke pri shrampi gasilnega orodja, očitali, da se premalo pazi na razne priprave, katere je občina plačala z denarjem davkoplavevalcev. To pa menda vendar smejo, saj so voljeni zato, da se potegujejo za občinsko premoženje! Priznalo se je tudi, da se je prej, ko je bilo še načelstvo v rokah naše stranke, veliko skrbneje varovalo, in da je društvo imelo dokaj boljši ugled, kakor ga ima sedaj, ko je načelstvo in odbor v narodno-naprednih rokah.

Kritika naših somišljenikov je bila gotovo stvarna, strankarski oziri so jim bili tuji, tudi oseb se niso dotaknili, to so storili še le vaši pristaši. Toliko se je ruvalo pred leti, da se načelstvo in odbor spravita v vaše roke! Res smo bili radovedni, kako bode napredovalo pod „naprednimi krili“. A sedaj pa najbolj odločni liberalci v javni seji tako rezko obsojajo svoje liberalno društvo!

Verjamemo, da je bil ta poper malo prehud za Vas, a če Vam je provzročil presilen kašel, vendar ne bljuvajte ž njim na klerikalce! Več let se ni naše časopisje prav nič dotaknilo ga-

silnega društva, ker predobro znamo ceniti njegov blagi namen. Vemo, da v sili prihiti na pomoč vsakemu, ne glede na njegovo politično barvo. Zato smo se dolgo zdržali vsake kritike le sedaj smo obelodanili sodbo vaših pristašev, o društvu, ki je v vaših rokah.

Toliko Vam menda zadostuje, ker tudi nam ni do tega, da bi požarno brambo blatili in sramotili njene ude, ki imajo itak le delo, a malo materijelne koristi od društva. Ako pa vas je naš stvarni dopis neljubo zadel, zahvalite se radi tega le odbornikom vaše stranke.

Domače novice.

Gg. naročnike, ki niso še poravnali naročnine, prosimo, da to takoj store. Upamo, da se bodo na te vrstice vsi ozirali in da to opozorenje zadošča.

Katoliško-narodni shodi. Preteklo nedeljo je bilo na Kranjskem sedem katoliško-narodnih javnih shodov in sicer v Škofji Loki, Sori, Dobropoljah, Št. Lovrencu, Slavini, na Vrhniki in v Velikih Laščah. Na shodu je v velikem številu zbrano ljudstvo navdušeno pritrjevalo našim poslancem.

Kletarski tečaji. Kmalo ni tako potrebnega poduka, kakor so kletarski tečaji za vinogradnike. Moramo pripoznati, da velika večina istih še dandanes ne ve, kako je treba z vinom ravnati, da se doseže njegova popolna kvaliteta. Radi tega priredi tudi letos c. kr. vinarski nadzornik B. Skalicky v Rudolfovem pri državni vzorni kleti istotam več trodnevni kletarskih tečajev, pri katerih se vinogradniki, vinski trgovci in gostilničarji lahko umnega kletarstva popolnoma priučijo. Revnejšim in oddaljnejšim vinogradnikom dovoljuje se proti ubožnim spričevalom celo majhne nagrade 10—15 K za potne stroške. Upamo, da noben vinogradnik ne zamudi tega za njega tako krvavo potrebnega pouka, kajti brez pravičnega kletarstva ne doseže vsaj boljši vinogradnik nobenega pravega uspeha s svojim pridelkom. Prošnje je vložiti na naslov c. kr. vinarskega kletarstva v Rudolfovem vsaj do 5. decembra 1903.

V „Izobraževalnem društvu“ v Kranju je v nedeljo teden govoril č. g. Franc Pengov o tem, kako se iz sladkorne pese izdeluje sladkor. Predavanje je bilo tem bolj zanimivo, ker je g. Pengov ne le teoretično izšolan agronom, ampak si je tudi že sam ogledal več sladkornih tovarn. Med predavanjem je govornik pokazal sladkorno peso in izdelke iz nje po raznih stopinjah, preden se zgosti sok v snežnobeli sladkor. Ne bilo bi napačno, ko bi izobraževalno društvo napravilo svoja jako zanimiva predavanja občnodostopna vsaj v krasni in prostorni novi dvorani, ki bo z odrom za predstave v kratkem dovršena.

C. kr. pravica na Koroškem. Celovško deželno sodišče je potrdilo sklep sodišča v Rožku, da mora dr. Brejce plačati stroške preložitve obravnave zaradi sodnikovega naznanja slovenščine. — V soboto se je dogodil zopet sledeči kričeči slučaj. Vršili ste se dve kazenski razpravi (tajnik Schwab). V obeh slučajih ste bili toženki trdi Slovenki. Dr. Benkovič je predlagal, da se razpravi vršite slovenski in v ta namen izročite slovenskega jezika zmožnemu sodniku, oz. preložite. Zoper poklicanje tolmača je dr. Benkovič vnaprej protestiral. Sodnik je sklenil, da se obe razpravi vršite nemški, ker je dosedaj bilo to pri celovškem okr. sodišču običajno (üblich) in da se pokliče tolmač. Druzega razloga ni navel. Ko je hotel dr. Benkovič nato v pričo tolmača slovenski pledirati, prekinil ga je sodnik večkrat ter ga nazadnje pozval, da govori nemški, in tudi na njegovo zahtevanje storil formalni sklep v tem smislu, zopet le iz razloga, češ, da on ne zna slovenski, dr. Benkovič pa zna nemški in mora pod izogibom znanih posledic nemški govoriti. Tolmač, je rekel, je za obtožence, ne za dr. Benkoviča. Niti informiranja s stranko in popraševanja prič v slovenskem jeziku sodnik dr. Benkoviču ni dopustil. Dr. Benkovič je pri obeh sklepih prijavil ničnost. To je c. kr. pravica!

Zveza slovenskih duhovnikov v Ameriki je na svojem občnem zboru soglasno sprejela

naslednjo resolucijo: „Zveza slovenskih duhovnikov v Ameriki“ priporoča kar najbolj nujno slovenski duhovščini v stari domovini, da stopijo v dogovor in zvezo z „Raphael Verein“, da isti nastavi v kakem evropskem pristanišču (Hamburg, Bremen, Havre) slovenskega duhovnika, ki bo duševno oskrbljeval slovenske izseljence in jim v gmotnih zadevah svetoval, kakor bi bilo potrebno“.

Ljubljanski občinski svet je imel v torek sejo, v kateri je prišla na vrsto zopet ona častniška afeta z ljubljanskim županom. Župan je pojasnjeval, da se je v nasprotju s trditvijo državnega pravdnistva, katero trdi, da se je cesarska zastava zato s silo strgala z droga, ker se je zapletla med vejevje, v resnici siloma strgala na tla, ne da bi se bila kje kaj zapletla v vejevje. Župan ni bil zaslišan kot prič v tej zadevi in zato tudi ni ničesar pojasnil državnemu pravdnistvu. Nadalje se je dobila verodostojna priča, ki je potrdila, da je na kazinskem vrtu neki 20letni turnarček hodil po cesarski zastavi, neki drug pa jo je vlačil po tleh. Zastava, ki se je zapletla v vejevje, je bila frankfurtarica, ki jo je mestna straža odstranjevala. V županovo poslovanje se je vmešaval, kakor je dejal župan, samo častnik Bückhel. To je torej resnica, ali kako so celo stvar predočili svojim bralcem graški in drugi nemški listi! Vpitja o slovenski nesramnosti je bilo toliko, kakor malokedaj, no, sedaj smo radovedni, kako bodo to izjavo ljubljanskega župana komentirali.

Koroško vprašanje. Z Dunaja se poroča: Kakor že znano, so dr. Ferjančič in tovariši glede zatiranja slovenščine pri koroških sodiščih koncem zadnje seje vložili nujni predlog, za katerega so dobili potrebnih podpisov pri čeških in rusinskih poslancih. To samosvoje postopanje je med jugoslovanskimi poslanci brez razlike povzročilo nevoljo. Tako daleč bi pač ne smela segati osebna mržnja, še manj pa domišljavost. Sedaj je Ferjančičev nujni predlog kot stoti na vrsti, torej pride na vrsto čez sedem let in sedem mesecev. Z ozirom na to je „Slovenska zveza“ sklenila, da takoj danes vloži na vlado obsirno interpelacijo glede koroških uradov. Dalje je sklenila, da v politični razpravi v imenu „Slovenske zveze govore trije govorniki, v imenu Slovencev dvorni svetnik dr. Ploj, v imenu Hrvatov Borčić in v imenu Rusinov Barwinski. Slovenski govornik bo že v tej razpravi imel priliko v pravi luči pojasniti „prosti (?) razvoj avstrijskih narodov“, o katerem je v torek govoril dr. pl. Körber. Konečno pa tudi vlada ne bo mogla molčati na interpelacijo, ki pojasni naravnost neznosne razmere na Koroškem in deloma tudi na Štajerskem.

Pevski zbor obrtne zadruga v Novem mestu priredi v nedeljo 22. t. m. zvečer v gostilni „pri Slonu“ svoj prvi koncert. Petju sledi ples. Pevski zbor ima lepo število dobro izvežbanih pevcev. Čisti prebitek je namenjen v podporo starim, onemoglim obrtnikom. Zanimanja med občinstvom je mnogo, zlasti ker se je temu zboru prorokovala smrt predno je še nastopil. Spored se razpošilja z vabilom vred.

Utonila je v četrtek dopoldne v Vodmatu Marija Novak, stara 20 let, doma iz Brezovice pri Ljubljani. Prala je v Ljubljani, a na stopnicah se ji je spodrsnilo in padla je v narastlo vodo. To je letos že drugi slučaj, da se je ondi perica ponesrečila.

Uvoz turšice v Avstrijo. Ker je bila lani slaba letina za turšico, jo je bilo treba uvažati. Do 1. septembra l. l. se je uvozilo nad 2 mil. q. največ iz Severne Amerike, Rusije in Rumunjske; posebno velik je bil dovoz meseca septembra, zlasti iz La Plate na Reko. Sedaj pa preneha vsaki uvoz, ker je letos na Ogerskem dosti turšice. Žetev se ceni na 31.6 mil. q.

Ubili so v soboto teden v Trzinu mesarja Bernarda Lukana. Sprl se je z mesarjem Francetom Keelom, ki ga je nato vdaril z burkljami po glavi, da je drugi dan umrl.

Trst — dika Avstrije. Naša vlada, ne vemo, ali je tako kratkovidna ali kaj, da ne more, ali pa noče izprevideti, kakega gada si goji na svojih prsih, ko vedno in vedno podpira tržaške irredentovce. Lepi uspehi tega vladnega pokrovi-

viteljstva se kažejo tako očitno, da bi konečno tudi slepec moral kaj opaziti, seveda naša vlada je še več kot slepa. En tak uspeh naj zabeležimo tudi mi: Prošli četrtek je stal pred tržaškim sodiščem radi žaljenja veličanstva neki Menotti Cesca, star dva najstlet. S tem je pač dovolj povedano.

Pogrešani parnik. Iz Reke se poroča: O parniku „Petöfi“, ki je 28. oktobra z žitom obložen zapustil tukajšnje pristanišče in bil namenjen na Angleško, ni nobenega sledu. Bržkone se je ponesrečil. Na parniku je bilo 28 mož.

Izpred sodišča. Kamenje metal. Obdolženec Janez Kaštrun, kovaški pomočnik iz Predora je imel posestnika Toneta Rehbergerja na sumu, da ga je on orožnikom ovadil zaradi hudobnega poškodovanja tuje lastnine. Dne 24. avgusta je bil Rehberger v Bizjakovi gostilni v Zgor. Beli, kjer se je nahajal tudi obtoženec, ta je ljudem nagajal in iskal prepira. Okoli 7. ure zvečer vračal se je Rehberger domu, in tu je priletel obtoženec za njim in jel kamenje metati. Kamen je zadel Rehbergerja v desno ramo in ga težko poškodoval. Tega dejanja on ne taji, le pravi, da ne ve, če ga je zadel. Obsojen je bil na 9 mesecev težke ječe. — **Prepir zaradi pipe.** Sosedova sina France Rakove, posestnika sin iz Javornika in Janez Jauh sta se v Žanovi bajti skregala zaradi pip, katere sta zamenjala. Ker se je počel Rakove sitnariti, ga je domača hči hotela odpraviti, med tem pa, ko je šel Rakove iz hiše, zadal mu je Jauh brco. Kmalu na to pa se je vrnil Rakove, ter je z nožem sunil nasprotnika v levo roko in v trebuh. Poslednja poškodba smatrala se je po izreku izvedencev za lahko. Obsojen je bil na 4 mesece težke ječe. — **Odprla ni oknja** Tonetova dekla na Škerjančevem hlapcu Antonu Staretu, kar je tega tako vjuzilo, da jo je 13. julija z roko in potem s peto kose na desno ramo vdaril; tudi ji je grozil, da jo bo stepel ali pa vstrelil. Obsojen je bil na 3 mesece težke ječe. — **Nočni razgrajač.** V nedeljo 27. septembra zvečer peli so na vasi v Podgorici domači fantje. Z nasprotnega kraja vasi prikriči že zaradi tepeža kaznovani fant dninar Jožef Zajc z izivajočim vprašanjem „kdo bo mene spat podil“, in ko mu Jakob Majdič, nič hudega sluteč odgovori, „da ni to nihče rekel“ suni ga z nožem v hrbet in ga težko poškodoval. Sodišče ga je na 4 mesece težke ječe obsodilo. — **Poskusiti je hotel, če zna teči.** Delavca Nace Zupančič in Nace Mahne sta se v Lavrihovi gostilni v Mengšu nekaj sprla, vendar se je posrečilo krčmarici nju pomiriti. Ko je Mahne zapustil gostilno, rekel je Zupančič, „moram le viditi, če zna kaj teči“, in res je šel za njim ter mu zadal dve brci, na kar ga je Mahne z vinjakom po levem pleču udaril in ga težko poškodoval. Zupančič mu je zagnal kamen v čelo in ga lahko poškodoval. Mahne je bil obsojen na 6 tednov ječe.

Okolu sveta.

Stranke v državnem zboru proti dr. Koerberju. V prvi seji sedanjega državnoborskega zasedanja je imel dr. Koerber pač slab dan. Takoj v začetku njegovega govora so začele proti njemu frčati zabavljalice čeških radikalcev. Fressel mu je zaupil: „Glejte, sedaj je začel govoriti najslavnejši lažnjivec!“, a Choc: „Glejte velikega inkvizitorja!“ Ko se je ministerski predsednik dotaknil vprašanja zagotovljeno penzije za starost in onemoglost, so klicali socialisti in pangermanisti: „Smo pri navadnih obljubah“. Iro pa je dostavil: „Iste stvari nam je povedal v prestolnem govoru leta 1897“, a Schuhmayer: „To so pravi nas imeti za norca“. Celo pristaši Koerberjevi so sprejeli njegov govor hladno ter mnogo njegovih občudovalcev pozabili ploskati. V vsem je bilo predloženih 96 nujnih predlogov. V prihodnjih sejah se bo razpravljalo izključno o izjavah Koerberjevih. Situacija je najbolj zamotana, nego kedarkoli ter nikdo ne ve, kakov bo konec.

Avstrija zasede Novi Bazar. Srbski list „Velika Srbija“ priobčil je te dni z debelimi črkami tiskano vest, da je že vse pripravljeno, da

Avstrija zasede Novi Bazar. Omenjeni list svari Srbe ter jih pozivlje, naj pazijo pravočasno na to, da bi Avstrija preveč ne razširila svoje moči na Balkanu.

Podjetni Italijani. Kako naj bi dobro živeli, mislili so si v Rimu nekateri gospodje, med katerimi je bil tudi neki odvetnik. Ustanovili so list, v katerem so napadali razne ugledne osebe, o katerih so vedeli, da imajo kaj cvenka v žepu, zopet drugim so žugali, da imajo o njih prav zanimive dopise v rokah. Da bi ne prišle te osebe v javnost in tudi ne njih intimnosti, pošiljali so listu denar, in res, iz začetka je imenitno neslo to podjetje. A vsaka reč traja na tem svetu le nekoliko časa, ako ni poštena, tako je tudi v Rimu prišla policija na sled tem „podjetnikom“ in jih stavila pod ključ, izvzemši odvetnika, ki je pobegnil. Bog ve, če ue pride v Avstrijo reševati svoje bratce.

Mendelssohn, to gotovo ni židovski priimek. Če pa je, tedaj nam dovolite, da vam povemo, da je bil Mendelssohn konzul oziroma agent Avstrije v Lizboni, kjer so ga aretirali. In veste zakaj? „Kšeft je kšeft“ — ker je vtihotapljal dragoceno kamenje in druge dragocenosti. Mendelssohn pa se boji ječe in hitro je ponudil kot jamstvo veliko svoto denarja.

Milijonska ustanova. Meščan Mosakovski v Krakovu je izročil notarju dr. Bžeskemu šest milijonov znašajoče premoženje v svrhu ustanov, katerih polovico naj bi vživali gimnazijski učenci, drugo polovico pa vseučiliščniki.

Milijon rubljev za svetnikove kosti. Ruski general Bogdanovič, ki se mudi s svojo rodbino v mestu Bari, je obiskal baziliko sv. Nikolaja ter obljubil za kosti tamkaj pokopanega sv. Nikolaja milijon rubljev. Car bode bržkone, ako pride v Italijo, obiskal tudi to baziliko, katero je že obiskal kot prestolonaslednik, in tedaj mu namerava general izročiti svetnikove kosti, da jih prepelje na Rusko.

Grozovit napad vsled ljubosumnosti. Iz Pariza se poroča, da je postala artistinja Pagnerette žrtev grozovitega napada. Njen tovariš Maxtilli ji je namreč iz ljubosumnosti z bodalcem oslepel oba očesa.

Kralj Peter in državni interesi. Pod tem naslovom piše „Novi Srbobran“: Kralj Peter je strasten kadilec in je svoj tobak nabavljaval v srbskih tovarnah. — Pred nekaj časom je sporočil upravi tobačnega monopola, naj mu pošljejo račun o njegovem tobaku. Temu se je čudilo vse, ker to ni bila do sedaj navada. Za vladanja kralja Aleksandra je dvor zastoj kadil in s tem, naravno, oškodoval državo, a kralj Peter pravi: „Mcne plača država za moje funkcije in zato nimam pravice, da bi kaj zastoj jemal od nje.“

Hrvati in zajedniška vojska. Ko so zahtevali svojo mažarsko komando pri vseh ogrskih polkih, gotovo niso mislili dovoliti Hrvatom hrvatske komande pri štirih hrvatskih polkih, katere oni že dlje časa uvrščujejo med ogrske. Sicer so se čule od mažarske strani izjave, da se že samo po sebi razumi, da dobe Hrvati hrvatsko komando, ko Mažari dobe mažarsko. Hrvati seveda tem izjavam mažarskim niso verjeli, nego so se izjavile vse stranke, celo mažaronska za hrvatsko komando, ako se Mažarom dovoli mažarska, ker to zahteva že nagodba, po kateri je uradni jezik na Hrvatskem za vse oblasti le hrvatski. Kako prav imajo Hrvati, da ne verujejo Mažarom, kadar jim kaj obetajo, je najbolji dokaz Esterharyjeva izjava, da Hrvatom po postavi sicer pripada hrvatski jezik tudi pri vojski, toda da tega ni treba, ker bi se mogel uvesti pri štirih hrvatskih polkih mažarski jezik z vspehom, samo bi trebalo hrvatske polke po stotnijah porazmestiti po Ogerskem. Esterhary je izdal s to novo osnovo nakane mažarskih politikov nasproti Hrvatom v tem vprašanju. Razumi se, da je dobil od hrvatskih strani dobro lekcijo za svojo pisavo, celo uradni list hrvatske vlade se je oglasil proti zahtevam mažarskim. To je značilno, kajti ta list ni skozi celih dvajset let napisal tako odločnega odgovora na mažarske pretenzije. Pozna se, da ne gospodari na Hrvatskem Khuen Hedervary. Uradni list dokazuje po nagodbi, da se sme na Hrvatskem rabiti le hrvatski jezik, in da je tudi po nagodbi zabranjeno uvrščati vojake iz Hrvatske v druge

vojaške zборе. Razume se, da zahtevajo Hrvati za se vse iste pravice, kakor Mažari, in sicer na temelju nagodbe le v onem slučaju, če se Mažarom dovolijo zahteve glede jezika. Po zadnji cesarjevi izjavi so se seveda Mažarom nade njihove glede samostalne vojske za dlje časa izjalovile, a zanimivo je, kako so ta dogodek ocenili časopisi hrvatskih strank. Vsi časopisi uradni in opozicijski razen „Obzora“ so zadovoljni s cesarjevo izjavo. Tudi se v tem vjemajo, da je prišla ta izjava prekasno, ko se je obstrukcija na Ogerskem že preveč udomačila. „Obzor“ pa misli, da ta izjava ni samo za Mažare nepovoljna, nego tudi za Hrvate, kajti če zgube Mažari nado za narodno vojsko, jo zgube tudi Hrvati, a za Hrvate je že sedanje stanje domačih polkov nepovoljno, ker zajedniško ministerstvo vojske smatra hrvatske polke za mažarske ter je marsikaj ukrenilo, kar je naperjeno naravnost proti hrvatstvu štirih hrvatskih polkov. Hrvati so seveda že kot vojaški narod zavzeti za edinstvo v vojski, toda zapostavljati se ne dajo ter zahtevajo zase tudi po starej uredbi iste pravice, kakoršne imajo polki drugih narodov v državi. Tisti pa, ki mislijo, da bi se mogli Hrvatov poslužiti v kakšne protinarodne borbe drugih narodov, se silno varajo. Hrvati so se spametovali, dogodki zadnjih petdeset let je bila za njih dobra šola. Prepričali so se, da je treba skrbeti najprej za se in še le potem za drugega, in da se vsaka požrtvovalnost plačuje z nevhvaležnostjo. Hrvati so za Avstrijo žrtvovali razmerno več krvi, nego katerikoli njen narod, a zato niso dobili nobene nagrade, marveč vse kaj drugega, kar dokazujejo najnovejši dogodki v tej izmučeni zemlji. Prav ima „Obzor“, ko svari Hrvate in da jim priporoča opreznost v vseh političnih vprašanjih, ki se imajo reševati v bližnji bodočnosti.

Prerokovanje o srbskem kralju. Neki ruski list piše: Leta 1868. je neki srbski okraj razburila neka nenadna prikazen nekega kmeta. Letal je kakor blazen po ulicah in kričal: „Kneza morijo!“ Kmalu potem je bil umorjen knez Michael Obrenović. Nato so poklicali dotičnega kmeta v Belgrad in našli, da ni napovedal le knezove smrti, ampak tudi mnogo drugih dogodkov, ki so se pozneje dogodili. Nato so kmetovo izpoved zapisali in shranili. Ta se glasi nekako sledeče: „Vidim kneza, ki bo kralj, toda slabo bo kraljeval in sklenil nesrečen zakon (Milan); vidim potem njegovega sina, ki še kot otrok zasede prestol in bo pozneje s svojo soprogo umorjen (Aleksander in Draga). Njemu sledi kralj druge dinastije, toda tudi on bode umrl nasilne smrti (Peter I.). Potem bodo prišli tujci v deželo in srbski rod bode zadela taka stiska, da bodo živi jokali na grobovih mrtvecev in želeli, da bi tudi nje zakrila črna zemlja. Toda rojen bode iz ljudstva junak, ki prežene tujce iz dežele, in zopet bodo živeči potovali k grobovom mrtvih, toda tedaj ne iz žalosti, ampak z veseljem v srcu. In rekli bodo svojim mrtvecem: „Vstanite in glejte, kako srečni so vaši nasledniki!“ Mislimo, da srbski kralj Peter I. ni lahkoveren, drugače bi mu to bržkone ponarejeno preročanje srbskega kmeta še pripravilo marsikako grenko uro.

Čuden slon. V mokovskem živalskem vrtu je nedavno poginil 115letni slon Marvik. Pred več leti ga je podaril carju Aleksandru II. perzijski šah. Žival je bila sploh zelo poslušna, le pred dvema letoma je skušala ubežati, zaradi česar so jo zaprli v hlev za slone. Tam pa je postal slon ves divji in pobit. Konečno se je branil vsake jedi in pijače, ako tudi so mu donášali ravno najboljše. Tako je poginil lakote.

Poroko zaspal. Iz Budimpešte se naznanja: Kakor poročajo tukajšnji listi, došli so v osmem okraju k poroki priče z nevesto, toda brez ženina. Nevesta in svatje so bili zelo vznemirjeni, kar je došla brzozavka: „Sem včeraj pri slovesu preveč pil, in se danes prepozno vzbudil. Pridem jutri. Aladar.“ Svatje so šli nato domov in pojedli brez ženina pojedino.

Vojaška surovost. Dogodek, ki ga povemo našim čitateljem, se je dogodil sicer že pred nekaj tedni, ali ker je na razpolago zasebno pismo iz Karlovca, ki se bavi s tem dogodkom,

naj ga omenimo tudi mi. V Karlovcu je nekega večera šel, malo pijan, neki delavec zraven kavarnarje „Secesija“ in je izpred te kavarne vrgel stolico proti sosednji hiši, kjer stanuje polkovnik Sanchez de la Cerda in odšel domov. A ravno, ko je hotel leči, pridrvel je v njegovo stanovanje omenjeni polkovnik z vojaško stražo, ki je imela nasajene bajonete in je odvedla delavca — v vojaški zapor, kjer so ga držali vso noč, a na vsem potu ga je polkovnik suval z nogami in vpil: „Niederschossen diese kroatische civilbagage!“ Mestni svet karlovški je storil potrebne korake, da se bo v bodoče čuval polkovnik takih izbruhov svoje surovosti.

Največje mesto na svetu je, kakor znano, glavno mesto angleškega kraljestva London s šestimi milijoni prebivalcev. Število šolskih otrok v Londonu znaša 800.000, od katerih pa dnevno izostaja iz šole kacic 150.000. Za ljudski šolski pouk troši London skoraj 80 milijonov kron na leto. Redarjev je v Londonu 16.300. Cena zemljišč je v osrednjem delu Londona, City-ju grozno visoka. Ena štirjaška stopinja stane nad 1000 K. Za reveže, ki so po ubožnih hišah, trosi London skoraj 30 milijonov kron na leto. Vodovodi dovažajo v London tri in pol bilijonov litrov vode na leto.

Treznostno gibanje v Belgiji. Da bi se pospeševalo treznostno gibanje, je belgijska vlada pred nekolikim časom razpisala nagrado za sliko, povest in igro, ki bi predočevala nevarne posledice, ki jih ima nezmereno zavživanje opojnih pijač. Nagrado je dobil znani umetnik F. Gaillard, ki je nalogo rešil na čudovit način. Gaillard je naslikal dve sliki; na eni so naslikane dobrote zmernosti in koristi, ki jih imajo zmerneži od pijače. Druga slika pa predstavlja nasledke pijanosti. Te slike bodo baje obesili po šolah.

Preklcana izjava na smrt obsojenca. Vencel Mates, katerega je plzensko sodišče na njegovo lastno priznanje, da je svojo znanko Ano Hondek ubil in vrgel v vodnjak, obsodilo na vislice, je preklical svojo izpoved ter rekel, da so to izvršili trije drugi fantje, katerih imen ne ve. Oče na smrt obsojenca trdi, da je enemu njih že na sledu in zahteva, da se sodna preiskava še enkrat vrši.

Anarhist. Iz Trienta se poroča, da so v petek aretovali ruskega nihilista Friderika Baldau. Na prsih je imel tetoviran samokres in glavo ruskega carja.

Smrtonosna stava. Iz Temešvara se poroča, da je mladenič Nikolaj Gajanc vsled neke stave snedel en kilogram slanine, 10 parov klobas in 5 kilogramov kruha. Dobil je sicer stavo, toda na mestu umrl. Počilo mu je srce. Prenapolnjeni želodec je namreč tako težil na srce, da je počilo.

Antialkoholno gibanje. Predzadnji teden vršilo se je v Berlinu v veliki dvorani državne zbornice zborovanje proti zlorabi opojnih pijač. Državni svetnik grof Posadovsky je v svojem govoru priznal potrebo, da stori država potrebne korake proti zlorabljanju alkohola. Med drugim je rekel grof Posadovsky: Največje zapreke telesnemu, dušnemu in нравnemu razvijanju naroda brezdvomno prizadeva preveliko povžitje opojnih pijač. Dobro sicer vem, da ta boj ne velja samo revnejšemu ljudstvu. Ti se pogosto opravičujejo, da nimajo dobrih stanovanj in da so zato prisiljeni, večino prostega časa prebiti v gostilnah. Temu se še pridruži, ker se je gotovim stanovom delavni čas skrajšal. Sprotialkoholnim bojem je združen na ta način tudi boj za zboljšanje stanovanj revnejših slojev in za nabavljenje primernih zabavališč.

Rumenica. Poroča se, da razsaja v Teksas rumenica. Do sedaj je zbolelo 733 oseb, 70 pa umrlo. Največ jih je zbolelo v Laredo.

Cimbriana — staro rimsko mesto našli. Iz Veszprina se poroča, da so pri Ratotu našli ostanke rimskega mesta Cimbriana, katerega lega je bila dosedaj neznana.

Oporoka Štefana Svetega. Štefan Sveti, ogerski kralj, je zapustil svojemu prestolonasledniku sledeči nasvet: „Država, v kateri se govori le en jezik, kjer vladajo ene in iste navade, ostane slabotna. Ako se ptujci naseljujejo, pri-

našajo novo govorico, nove navade, vednosti in orožja s seboj, zaklade, s katerimi se moč kraljev pomnožuje, ponižuje pa prevzetnost inozemstva. Zato spoštuj ptujce, da se raje naselijo v Tvoji deželi, kakor kje drugod.“ Toda ta nasvet so Mažari že zdavnaj pozabili; vse narode stiskajo in jih tako prisiljujejo k izseljevanju, le žide spoštujejo, da se rajši naseljujejo, „da večajo moč kraljevine“.

Čin blaznega. 25letni ogerski grof Koris, ki je študiral na zemljemerski šoli v Parizu, je v blaznosti vstrelil s samokresom na nekega součenca ter ga lahko ranil. Potem je vstrelil tudi na služkinjo ter jo na roki poškodoval. Ko je tudi vratarja vstrelil v trebuh, zbežal je na ulico in vstrelil še sam sebe.

VABILO

na

družbinski večer

slov. kršč. soc. delavstva

ki bode

v nedeljo, dne 22. novembra

v veliki dvorani

„Katoliškega Doma“

na Turjaškem trgu.

Začetek točno ob 7. uri zv.

Sodeluje iz posebne prijaznosti pevski zbor in tamburaški zbor slavnega „Bralnega društva“ iz Vodmata.

Raznovrstna zabava.

Vstopnina za člane kršč. soc. organizacije **prosta.**

K obilni vdeležbi vabi

ODBOR.

Pristno čebelno-voščene sveče

4 47-42

prodaja

Janko Šink, svečar v Kranju

kg po 5 K, poštne prosto.

Anton Belec

v Št. Vidu nad Ljubljano

izdeluje in priporoča

cerkvene svetilnice ali stalnice iz kositarja, ali medenine in iz tompaka

obhajilne svetilnice

pušice z zvončki

štedilna in železna ognjišča.

Prevzema

kritje streh in zvonikov.

18 x-21

* * * Ilustrovani ceniki na razpolago. * * *

**Spominjajte se
ljudskega sklada!**